

Efesu Paulo Tyyriti, Efesu Hāwā-ò

¹ Paulo, Jesuisi Kristu deòdÿña jiary rare. Deuxudeewimy tahe kia rare. Efesu hāwā ityhydÿdu mahādu —ò kalemy warybe rewahinyreri. Kaiboho ywimynodu mahādumy toimahāte. ² Ruxetòena adeereny kidiatykemy Deuxu-ribi idi watxireri tule Jesuisi Kristu Inynyryrÿ-ribi.

³ Deuxu, Inynyryrÿ tybyreny, inyboho tuu reàlàmyhÿrenyre. Tii dori inydeereny wihikÿ inywo ywinamy diwahinyde Jesuisi òraru-ki biukihikÿle wahe. ⁴ Deuxu inyyreny-ribi rihibitinxymy ritare. Inyboho heka tuu roire. Ihetxiu heka inyho aõkõu tii rihibitinxymy ritakremy rÿimyhÿre, inyboho wahe. Kristu-ki iny rihibitinxymy rÿire. Iny òbitimy rÿirakemy rihibitinxyre, ywimy nodumy wahe. Kiamy heka rokoirekre Kristuko-txi luuna-di. ⁵ Ihetxiu tamywimy Deuxu rihibitinxymy ritare, inyboho wahe. Iriòrereny wesemy rokoirekemy. ⁶ Kiamy heka Deuxu riwinyre àlàna, wohyna-wana tamy rikiwahinyrenykemy tii dori inyluurekí wahe. Kristu hälubu òrarukile biu-ò henareny iny nade. Iny òrarurenry riòwynyre taruxetòena wihikÿ òraru-ki. ⁷⁻¹⁰ Ruxetòena sôwemy inydeereny diwahinyde tii dori ibutumy aõna aõna erydu rare. Deuxu dee wina rybe wòte wese rare. Tahe inydeereny kiditÿnynykemy idi ratxireri. Tamywimy tahe inydeereny

riteòsinyre. Iwese tii rōhōtinyre wese. Bededŷñana rexihukreu. Kristu-ki ibutumy aõna aõna biu-ki bede-ki rŷikremy ihŷre. Kiamy tahe Deuxu rōhōtinyre. ¹¹⁻¹² Kristu òraru-ki Deuxu juhuu iny mahāduy-ribi inyboho rihitxinyrenyre. Tii diwahinyde inydeereny uriõnojura jurana. Tii dori ixideewilemy ibutumy aõhebo rotŷñnymyhŷre Deuxu kia hitxidŷña mahādu ixidile wowydyna mahāduõ rŷirakemy rŷimyhŷre. Inyboho juhuu rityhynyrenyre Kristu-ò. ¹³ Kaiboho kiaõ toimahâte. Juhuu rybe inatyhy-ò taholatenyteu, tetyhynymyhŷtenyte tarasa Rybewihiky-ò wahe. Tai tahe Deuxu Tyytybytyhy-di ratidŷña wesemy iny dee ritidimyhŷre. Deuxu Tyytybytyhy dori tii kidiwahinykemy rarybere, ihetxiu wahe. ¹⁴ Uriõno jura jurana Deuxu Tyytybytyhy rare inydeereny. Deuxu tahõrõ mahādu ritakreu, tuu reàlarenykre tuu, inyboho dori kia mahāduõ roire.

¹⁵ Tahe jiarŷ, Paulo, tule umy raholamahâre Jesuisi Kristu atyhydŷña-ò, tule aluuna ityhydŷñdu-ò. Tai tahe Deuxu-ò àlâna-di araixitòedŷñnyrenymahâre. Wanohõti aribirenys rosaõhyymyhŷre. ¹⁶⁻¹⁷ Deuxu tahe Jesuisi Kristu biu loosõna tyby rare. Tii araykyreny-ò bedeeryna kidiwahinykemy watxireri, awolyrana kidiwahinykemy watxireri. ¹⁸ Tai tahe araykyrawoni ritŷnynykemy watxireri. Tai kaiboho bierybenykre Deuxu iryna. Tule ityhyna biu loosõna-di bierybenykemy watxireri. ¹⁹ Deuxu taruruna sõwemy diwahinymyhŷde ityhydŷñdu mahādu-ò. Iruruna tahe aõni rare inydeereny uriõno jura jurana. Kia tule

bierybenykemy watxireri. ²⁰⁻²¹ Kia irurumy inyboho tuu robirenyre, Kristu rubu-ribi rexiixixanyreu, taruruna weribi ronykemy disñnydeu, biukihikýle wahe. Kristu tahe ibutu ruruna witzira witzira ratyre rare, ibutu wedu ratyre, ibutu dinodu ratyre, ibutu deòdýýdu ratyre. Ibutuni ratyre tii rare. Wijinani ratyre, tule kanakremy ihýreni ratyre rare. ²² Deuxu tahe ibutu aõna aõna witzira witzira Kristuwarawo-ò ritidire tai tii ibutuwedukremy. Tii ibuturati wesemy rare. Kia tii ihýre dohodýýdu mahãdu-ò, iwedu wahe. ²³ Dohodýýdu mahãdu tahe Kristumy wese rare. Kristu dori ibutu aõna aõna ritýxinyymyhýre.

2

¹ Juhuu kaiboho rubumy tãimahâte òraruna òraru-ki. ² Juhuu kaiboho bedeaõmydýýnana bede-ki toitemahã juhuu Satanasi deòdýýna tetyhynymy toitemahã. Tii bedeyhy ruruna dinodu rare. Ityhydýýdukôdu mahãdu wiji dori rityhynymy rýira, itxiôdýýdu mahãdu wahe. ³ Ityhydýýdukôdu mahãduy-ki juhuu tule inyboho roiremahã —ibutumy ixideerenywimy inyboho riwinyrenyre; inyraykyreny wydyna-deewimy tule inyboho riwinyrenyre. Ehehewidýýdu inyboho roiremyhý, tuu ratybienymy rarehyy dori tuu rare. Iwese ijõ roiremyhý wese. ⁴ Deuxu tahe sõwetyhymy ruxetõena diwahinyymyhýde, inyluurenyreki. ⁵⁻⁶ Deuxu inyboho rurudýýnyre Kristu-wana rubu-ribi riixixanyrenyre. Kristusý-ki biu-ki tii inyboho risñnyre tai rokonyrenykemy. Iruxetõena

òrarukile abiu-ò henareny dire. ⁷ Iruxetòena kiditeòsinykre bededŷñana robehemy roireki wahe. Iwese sôwehyymy iruxetòena diwahinyde wesemy. ⁸ Tarasana Deuxu ruxetòenaribile nade aityhydŷñareny òraru-ki tuu rare. Iny-ribi aõkõ nade. Deuxu wahidŷña rare. ⁹ Iny-ribi rarybekre inyõ ixityhydŷñmy tahe aõkõre Deuxu ruxetòenakile tuu rare. ¹⁰ Tii tahe ibutumy iny riwinyrenyre. Obiti aõmydŷñana widŷñdukemy iny riwinyre Jesuisi Kristu òraru-ki. Deuxule juhuu rôhõtinyre òbiti widŷñdumy aõbo rokoirekemy.

¹¹ Tahe kaiboho uritere nohõti losaõmy kaiboho judeukõdu mahãdu toite juhuu mahã. Kiamy judeu mahãdu arâninimyhŷrenyre, notykyresykõdu mahãdu wahe. Tii dori notyky resydu mahãdu roire, iyresynadireki wahe. ¹² Juhuu tahe aruta wesele toite Kristu-ki aõkõ. Judeu mahãdu-ribi rihibitxiny my nyimyhŷde. Deuxu rybe ywisidŷñna ludu aõkõ toite. Araròsõna renyõhyre. Adeuxurenyõhyre bede bedemy. ¹³ Juhu irehemy Deuxu-ribi toite mahã. Tahe wiji Jesuisi Kristu hälubu òraru-ki araõhòdŷñnymy toite. ¹⁴ Jesuisi Kristu tahe iny ywidŷñna rare. Kyarana tahe òtity wese itya-ki rŷimyhŷre judeu mahãdu aribi kia rihibitxinyre. Tahe kia òtity ritxiwire tahe sohoji mahâdulemy riwinyre. ¹⁵ Tahe Kristu rurureu tahe ixâwire kia bede ywina. Tahe inatxi wimy òludu mahãdu sohoji iny tŷmyrahylemy riwinyre. Tahe ywina rôhonyre wiwana ributunyra tahe Deuxu taluuna tamy riwahinyra. ¹⁶ Jesuisi taitxeò-ki rurureki, ywina rieryrenyre.

Tahe kyarana-ribi riixāwididŷñyre. ¹⁷ Jesuisi tahe ywinamy rarybere iòhò ludu kaiboho wahe tule irehe ludu, judeukõdu mahãdu wahe. ¹⁸ Tahe kaiboho jiaryboho-wana sohoji Deuxu Tyytybytyhy òrarukile Deuxu-ò rekexitðenyrenyke. ¹⁹ Kawese tahe kaiboho ityhydŷñdu mahãdu-ò talote. Iny-ribi lahitxi aõkõ toite, Deuxusŷ mahãduõle heka toite. ²⁰ Deuxu rybedu, tadeòdu-wana hetoõ wesemy kaiboho boibekre. Jesuisi Kristule iko ludu mana wese rare. ²¹ Jesuisi Kristu òraru-ki wiwese-hyyle heto awimy rŷire. Tai Inynyry hetotyhy relemy rexihumyhŷre. ²² Kaiboho tule matybieny-benykre Deuxu Tyytybytyhy hetoõ wese wahe.

3

¹ Tai jiary, Paulo, rotena-ki nodu wesemy rare Jesuisi Kristu òraru-ki. Judeukõdu mahãdu dee kiamy heka watxiwâhâre, adeereny wahe. ² Deuxu ruxetðena wadee riwahinyre. Kaiboho aõbo tuu taholatenyõmahâte. ³ Deuxu dori tawòtena diteòsinyde wadee. ⁴⁻⁵ Jiarý kiamy juhuu reritinyriörere katyyritikile wahe. Idi mariabenkykeu bierybenykemy idi watxireri, timybo Kristu wòtena rybe reeryremy wahe. Kristu wòtena tahe ihetxiu ibutu inyõ riteòsinyõhyre. Wiji tahe riteòsinymy ihŷre Deuxu Tyytybytyhytle tahe deòdu-ò, rybedu-ò ritñynymy ihŷre. ⁶⁻⁷ Kiamy heka rare: kaiboho, judeukõdu mahãdu, wii ributunyre inyboho-wana judeu mahãdu wahe. Uriõnowi jurawi juramy idi rokoirekre, sohoji mahädulemy wahe. Kristu Rybewihiký òraru-ki ityhydŷñdu mahãdu-ò rirònyrenyre. Kia rybe-di rybedumy diwateònyde,

ruxetòena wahidŷñaõ wadée nade Deuxu ruruna sõwe-ribi. Ityhydŷdu mahãduy-ribi jiarŷ aõ aõkõmy watxiwâhâre retyhynytyhymy aõkõ watxiwâhâre. ⁸ Ihârele Rybewihikŷ rybedumy ararekre Kristu aõmydŷnana heka iny raykywydyna ratyre awimy ihŷre. Kiamy judeukõdu mahãdu-ò arelyykemy riwahitxinyre.

⁹ Ibutu inyõ rybe wòtena aritŷnynykemy watxiwâhâre juhuu Deuxu Jesuisi-wana ibutumy aõna aõna riwinyre kiau rybewòtena riwòmy roimyhŷre Deuxu-ki. ¹⁰ Wijina tahe riteòsinykemy ihŷre dohodŷna-ki. Tai tahe ibutumy biu-ribi rurunadu, bedeerydŷdu rierykemy timykibo Deuxu bede erysyna-di raremyhŷ ibutumy aõna aõna erysyna-di. ¹¹ Iwese Deuxu ibutumy aõhebo rotŷnykemy ratximyhŷre wese iny rierykre, Inynyrŷ Jesuisi Kristu òrarukile wahe. ¹² Tai tahe iny rexideòsinymyhŷre brebuõlemy Deuxu ixitõenadŷna-di Kristu dori inyboho rityhynamyhŷre. ¹³ Tai kaiboho ixijodŷrenyõmy ahâke, jiarŷ aõhõkŷmy ratŷnyreki kia dori awowydyna rare, waaõhõkŷmy dŷnana wahe.

¹⁴ Tai tahe umyreny Deuxu-ò rexitõenyre Inynyrŷ Jesuisi Kristu tyhy-ò wahe. Ibutu sŷ mahãdu tyby Deuxu rare. ¹⁵ Ruruna adeereny kidiwahinskykemy idi watxireri, tawowydyna sõwe-ribi wahe. ¹⁶ Deuxu Tyytybytyhy rurutyhy araykywo-ò kidiwahinskykemy watxireri. ¹⁷ Tai Kristu aworeny-ki kanasŷnymyhŷkemy rahõtinymahâre atyhyna direki kaiboho heka wiluutyhymy boibekemy watxireri. ¹⁸ Tai ibutu ityhydŷdu mahãdu-wana Kristu luuna

bierybenyke. Inyō Kristu luuna awire rieryōtyhy. Ihārele tahe bierybenyke iwese rare wesemy.
19 Tai Deuxu-di bexilŷxinykemy idi watxireri.

20 Deuxu iruruna dire. Tai iny ixitòena ratyre inydeereny kidiwahinykemy idi ihŷre. Iny irurudireki wahe. **21** Dohodŷýdu mahādu wowydyna riwahinykemy tamy watxireri, aõu aõu wahe. Bededŷýnana konana-ò wahe. Kie.

4

1 Inynyry deòdu arixidu jiarŷ rare. Arexitðenykre inihe adeereny. Yrubuna-di aõhebo botŷýnybenykemy adirený watxireri. Tai tahe Deuxudeewimy boibekre. **2-3** Tii dori juhuu adeereny irydu rare òbitimy boibekemy xiwedeõmy boibeke, ele eleõmy; wii biwiòhenanonymy; luuna-di marurunymy boibeke. Ixi wesehyylemy boibekemy. Tai tahe Deuxu Tytybytyhy aratorabutenyrenykre ywimy nodu dori kia diwiòhenanonymyhýde. **4** Sohoji mahādule rare, sohoji Deuxu Tytybytyhydile. Umy sohoji wese, itytyby sohojilemy wese rare. Kaiboho tule araròsònarený sohojile rare, kaiboho ityhydŷýdumy terònetyki wahe. **5** Inynyry sohojile rare inytyhynarený sohojile rare. Tule iny ratisebena sohojile rare. **6** Deuxu tule sohojilere, ibutu tybymy rare ibutu ratyre rare. Ibutuy-ki tii rare. Tule ibutu rawo-ki ratxireri. Ibutumy aõhebo rotŷýnykemy iny-di riwisŷnyrerí tawowina-di. **7** Kristu tahe iny sôwemy rareki sohoji ruxetòena sôwemy sohoji-ò riwahinyre. **8** Kiamy heka ritina-ki roire: —Iu Jesuisi raòwònonyreu biu-ò ròtena ludu mahādu

ridyre idi wahidŷŷna inydeereny diwahinyde.

⁹ Betehebenyke rybeweereõ-ò raòwònnyremy. Aõmybohe kia rarybereri. Tahe juhuu dori surawo-txi robehere kiakekile tahe idi raòwònnyke.

¹⁰ Kia robeherele taheka raòwònnyre biuratyremy ibutu aõna aõna-di rexilŷxinykemy. ¹¹ Inyõ-ò deòdŷŷna mahâdumy rarekemy diwahinyde aõwihičký widŷŷ wahidŷŷna wahe. Ijõ-ò Deuxu rybedumy mahâdu rarekemy diwahinyde. Ijõ-ò Rybewihičkýmy rybedu mahâdumy rarekemy diwahinyde. Ijõ ityhydŷŷdu mahâdu yrubudŷŷdu mahâdumy rarekemy. Ijõ bedeerydŷŷdumy mahâdu rarekemy. ¹² Ibutumy kia mahâdu ityhydŷŷdu riwiõhenanykemy idi ratxireri. Tai ityhydŷŷdu iaõmysŷdŷŷna riwinykre. Kristu umy wesemy ritibiedŷŷnykemy. Ibutu dee diwahinyde. ¹³ Ikonanau tahe ibutumy wiwese wesemy rôkôhõtinyrenyke, iny tyhynareny wahe. Deuxu Riõre rikiertyhyrenykemy, iny òbitimy rokoireke, Kristu òbiti wesemy rokoireke. ¹⁴ Tohouã wesemy aõkõ rokoireke inytyhynareny-ki. Uritere witxiradŷŷrenyõmy ibutu bedeeryna witxira witxira-di. Iwese yhy tiò tiò aõ riwymyhŷre wese kia bedeerydŷŷdu rare. Iwitxira tyhydŷŷna-ò kia ityhydŷŷdu mahâdu ridykemy ratximyhŷre. Ijõ inatyhy rybe weselemy rarybere. Tahe aõkõre. Kia-ò ijomarenyõmy.

¹⁵ Tahe luuna-di inatyhymy marybebennyke. Kristu aõmydŷŷnana-di bexilŷxinybenykemy idi maumynybenyke. Tii dori iny wedureny rare.

¹⁶ Ityhydŷŷdu mahâdu heka Kristu umy wese rare. Ityhydŷŷdu sohoji sohoji wijura jura weselemy

rŷira. Kristu ibutumy riwiòhenanymyhŷre iwese umy hona umy wese. Umyjura kia ibutumy iaõmysŷdŷ ñ dire. Wiweselemy tahe raaõmysŷdŷ ñykeki tai tahe umy awimy rariamyhŷke. Ijõ widerakeki tahe, Kristu umy raumynyôtyhy.

¹⁷ Katahe Inynyryñnimy adeereny kiamy rarybemyhŷre. Ityhydŷ ñdukõdu mahâdu wesemy aõkõ boibenybeke. ¹⁸ Iraykyreny bedeluru-ki ihŷrenyre. Ieheherenyre, rieryõrenyre. Tai tahe Deuxu biu-ò hena umytuedeõna rieryõrenyre. ¹⁹ Ixâruna ihoõhyre. Urile ibutumy òraruna-txi rexiwahinyrenyre. ²⁰ Kia Jesuisimy aõkõ teerytenyte inyribirený wahe. ²¹⁻²² Jesuisi inatyhyna teerytenyteki, ibutumy aõbina bina ixi-ribi bihitxinyke. ²³ Ibutumy awo arayky-wana bexitŷmyranyke. ²⁴ Deuxu umy tŷmyra wesena-di bexithyhnybenyke. Kia heka òbiti rare; inatyh rare.

²⁵ Tai tahe ruirený ñ my wahe. Inatyhymy iny witxira-ò marybemahâbeny. Wiwese hyylemy widi rakatximyhŷrenyre. ²⁶ Makyarananymahâ-wana tahe urile òraru-txi ixeõmy. Ixi-di txu iròtedŷ ñ ñ my awobinana-di ²⁷ Tule Satanasi deradŷ ñ na-ò nokõmy. ²⁸ Inyõ juhuu wasidureki, ixityre tii wasiõmy. Tii wiji raaõmysŷdŷ ñ kre aõna aõna wiwihiikŷ tebò-di riwinykemy wahe. Tai tahe iaõdikre iny aõkõmy rŷira riwiòhenanyke. ²⁹ Kai uritere rybebinaõ ary-ribi iòlòdŷ ñ ñ my Rybewiwihiikŷlemy marybemahâ. Kia rybe-di ijohodu riwiòhenanymyhŷrele kynyhetuukre. ³⁰ Bibedeòtiidŷ ñ ñ my Deuxu Tyytybytyhy. Tii

dori arayrubunymyhyre tarasanatxu-ò. ³¹ Òbina rybemy widi nokõmy, wimy ujõmoõmy, adebure ijà ijàõmy, aõbinamy inymy ijyyõmy, rybebina-di iny ihetedõõmy. ³² Tahe ibutu dee ywimy boibekre, awimy wahe ainytyhymy iny-di boibekre. Aõbinamy iny adee rarybe-wana tahe iribi bexinohõtilosanymy biixãwididõõnymy Deuxu dori inyòraru riixãwididõõnyreki wahe.

5

¹ Deuxu inytybytyhyreny rare. Tai tahe iwese uladu tyby wesemy rotõõnymyhyre wese, kaiboho Deuxu wesemy matximahãbenyke Deuxu riore luunadu wesemy matximahãbenyke. Wiluurenkyke, Kristu dori aluurenkyre. ² Tule rexiwahinyre xiwe wesemy iny ritarenkykemy. Tai tahe Deuxu dee kia lõnyrena wiwhiky wese rare.

³ Tahe òta òtarenyõmy. Ibutumy aõna aõna bina bina widõõrenyõmy. Kaiboho dori ityhydõõdu mahãdu toite. ⁴ Rybebinamy uriteretere rybeõmy. Ixideòsidõõmy. Kia widõõyna tahe ibinare. Tahe aõwhiky biwinyke, Deuxu deàlìnamy. ⁵ Òta òtadu tahe Deuxu òlõna wahidõõna ritaõtyhy, iny binaõ aõkõ, inywobire aõkõ. Kia Deuxu tyhy biukõdu mahãdu rare. Bierybenyke kia. ⁶ Itxenadõõrybe-ò ijohonarenymy. Ityhydõõdukõdu mahãdu Deuxu rybe riywinyõmyhyre. Tai tahe Deuxu reburemyhyre tamyreny. ⁷ Tiiboho-wana ratxiõhyymyhyrenyre iaõmydõõnana binareki. ⁸ Hõõnau kaiboho bedeluru-ki toitemahã. Tahe wiji Inynyrõ loosõna-ki toite. Loosõnadõõdu riore weselemy boibeke. ⁹ Aõbo loosõna-ribi nade tahe

awire, òbitire, inatyhyre. ¹⁰ Tai aõbo Inynyrÿdeewi kia riteòsinyre. ¹¹⁻¹² Iwese bedelurubina widÿýdu aõhebo rotÿýnyre wese uritere iwidÿýrenyômy tahe teòsaremy tamy marybebenyke. Aõbo tiiboho wasimy aõhebo rotÿýnemyhÿre ixÿruna adee rare tuu maryhemahãkeki. ¹³ Ibutumy aõna aõna loosõna ritÿnynyre. Tai tahe iny aõmydÿýnana loosõna ritÿnynykeki, iny rierykre itÿnydÿýna dori loosõna rare. ¹⁴ Tyyritiõ kia wesemy rÿire: —Inyô rôrômy rÿikeki, rexixake rubuy-ribi rÿike. Kristu tahe araloosõnanykre.

¹⁵ Aõhebo botÿýnybenykeò bexijebenyke. Itxÿte widÿýdu mahãdu wesemy aõkõ ahabenyke, bedeerydu mahãdu wesemy ahãbenyke. ¹⁶ Iõnodÿýômy abededÿýnana. Wiji txu bededÿýnana tahe ibinatyhymy rare. ¹⁷ Tai tahe itxÿteõmy ahãke. Bierybenyke aõbo Deuxu dee wire. ¹⁸ VÏI mona-di axaxa rubudÿýna wesemy aõkõ matxibenyke. Kia tahe aõnityhyre, tumodu wahe. Tahe Deuxu Tyytybytyhy heka atykymy ralõmy boibeke. ¹⁹ Mawinymy bexirybenyke awo-ki. Bexirybenybenyke Inynyrÿ-ò awi-ribi bitxiemy mawiunyke. Rybewiumy marybeke. ²⁰ Deuxu inytybyreny-ò ibutumy beàlãmahãbenyke Jesuisi Kristu Inynyrÿni òraru-ki tahe bexitòenyeke. ²¹ Kaiboho ibutumy widee bexiywinyhyymy ahãbenykre.

²²⁻²⁴ Iwese dohodÿýna mahãdu Kristu rybe rityhynymyhÿre wese, hãwyy tahãbu rybe riywinyke, ibutu aõmydÿýnana-ki wahe. Hãbu dori tahãwyy dinodu wese rare. ²⁵ Ibutumy hãbu tahãwyy luukemy. Kristu dori dohodÿýna mahãdu

luureki ture. Tamy tii rexiwahinyre rurukemy. ²⁶ Tai tahe kia òbitidŷñamy rurure. Iwese bee aõ rasuhòmyhŷre wese, tarybe risuhòmyhŷre. ²⁷ Iòraru-ki tahe Jesuisi dohodŷña mahădu wiwihiķo ixidee rimykre. Òbiti mahădulemy rarekre, aõbina binaõ heka tai rŷiõhyymyhŷre. Awi mahădu widŷñdumy rarekre. ²⁸ Kiamy heka hăbu tahăwyy-di rŷirake. Iwese hăbu taumy luure wese tahăwyy luumy rŷirake. Iny tahăwyy luukeki, kia-di ixiluuke. ²⁹ Iny taumyderamy rŷiõhyymyhŷre. Tahe aõkore tule rexìowenymyhŷre rexiwesenanymyhŷre. Iwese Kristu dohodŷña mahădu riwisinanymyhŷre wese. ³⁰ Inyboho dori Kristu mahăduõ roire. ³¹ Kiamy heka Ritina roire: —Tai heka hăbuõ tybyboho heto ririmyhŷre tahăwyy-wana wii ributunymy roirekemy. Inatxi umy ribi sohoji umyhyy my ròhònomyhŷre. ³² Kia aõmydŷñana heka ierysysirare. Tahe Kristu tohodŷña mahădu-wana rarybereri. ³³ Ihărele tahe hăbu tahăwyy luumy rŷira iwese ixiluumy rŷira wese. Tule hăwyy tahăbu rityhynyke.

6

¹ Uladu mahădu tybyboho rybe rityhynymyhŷre Inynyry òraru-ki. Kia tahe òbiti rare. ² Boo adi-wana bityhynybenyke. Kia tahe bede ywina rybe juhoo rare. Tule Deuxu raròsôna kia bede ywina rybe-wana rare. ³ Kia biywinybenykeki, awimy mabeke, abededyñana irehemy mabeke kabede-ki. ⁴ Uladu tyby, uladuse, ariòrereny adeburehyymy idi iwisŷdŷñrenyõmy. Tahe aõki

reòsakeki tii riòbitinykemy tamy marybebentyke. Inynrÿ deòsidÿna-di tamy marybebentyke.

⁵ Deòdu mahãdu kabede-ki awedureny bityhynybenyke. Awo-ribi tyhy tamywimy biwinybenyke. Bexijemy ywimy biwinymy. Iwese Kristu dee tewinymahãte wesemy. ⁶ Aõ tabiteriki aõkõ biywinyke. Iwese Kristu deòdu wesemy mabeke. Deuxu dee wina awo-ribi biwinyke. ⁷ Deysana-di ibutumy òbitimy bisÿdÿnyke. ⁸ Ibutumy deòdu ada deòdukõdu Inyngry-ribi aõna aõna rimyke. Tamy aõwihihikÿ riwinykeki. ⁹ Tahe wedu mahãdu, kaiboho eòdu mahãdu-ò kia weselemy mabeke. Brebudÿ rybe-di eòdureny-ò rybeomy. Awedu dori eòdureny wedu tule biu-ki ratximyhÿre. Tamy dori ibutumy wiwese wesele rare.

¹⁰ Ibutu-ò tahe ikonanamy ararybekre. Inyngry ruruna-di bexirurudÿnyke. Iruru tahe aõni rare. Tahe ixidee bimyke. ¹¹ Bexityynkye aõbinanatyy-di, debòna aõmydÿñana bimyke. Tai tahe Diabo rybemy nodu biòludunyke. ¹² Iny ijesunareny dori moo iny-wana aõkõ rare. Iwtxira Satanaši ruruna-di rare. Dinodu ruru-di rare, kabede luruhukÿ wedu-di wahe. Tyytybybina ruru-di rare, biukihikÿle. ¹³ Tai tahe ibutumy Deuxu debòna aõna aõna bimyke. Idi txubina-ki biòldòdÿnyke. Aijesu bitakeu tahe, òraru rÿike. ¹⁴ Inatyhyna-di awereysana birarutxynyke. Òbitina-di abreti bitòbonyke. ¹⁵ Bexiywinyke ywina Rybewihikÿ rybena-ò. Tii heka adikre. ¹⁶ Ityhyna tahe awyhyitxenamy ihÿre, idi eorutà bitÿtenyke. Idi tahe Satanasi heòty wyhy biturinyke. ¹⁷ Tarasana tahe arataana

wese rare. Deuxu Tyytybytyhy mayrehe heka Deuxu rybe rare. ¹⁸ Deuxu Tyytybytyhy-ki ibutumy ixitòedŷŷhyymy atximahãbenyke. Kia-di tahe biriranymy, boibeke. Ityhydŷŷdu mahãdu ibutumy bexitõenyhyymy boibeke. ¹⁹ Tule wadee, bexitõenybenyke. Deuxu wadee rybe kidiwahinykemy wahe. Tai brebukôlemy Rybewihikŷ arityñnykyre, ierysy siramy wahe. ²⁰ Jiarŷ Rybewihikŷ deòsidŷŷdu rare wawomati rerotidire hârele wahe. Kristumy arelyykemy watxireri. Tii heka wawidŷŷnare.

²¹⁻²² Txitxiò tahe ityhydŷŷdu serioreõ rare, waluunaduõ rare. Inynyryŷ rybe-di òbiti aõmysŷdŷŷdu rare. Tai tahe tii adeereny reteõnyre waaõmydŷŷnana adee ritŷnykyemy. Awo riteysadŷŷnykemy.

²³ Ywina ibutumy ityhydŷŷdu mahãdu serioreõ kanakemy watxireri. Luuna tyhyna-wana kanakemy Deuxu, inytyby-ribi, Jesuisi Kristu, Inynyryŷ-ribi wahe. ²⁴ Ruxetòena kanakemy watxireri Jesuisi inatyhyymy luunadu mahãdu-õ wahe. Tii Kristu rare, Inynyryŷreny wahe.

Deuxu Rybe Tyyriti New Testament in Karajá (BR:kpj:Karajá)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karajá

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Karajá [kpj], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Karajá

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
55ce0bcd-101e-52a3-984e-847027efe150